

Testování infekcí

u uživatelů drog

v nízkoprahových zařízeních

Pavla Dolanská, Blanka Korčišová a Viktor Mravčík

Autoři/**Mgr. Pavla Dolanská**

Prev-centrum, Praha

Mgr. Blanka KorčíšováNárodní monitorovací středisko pro drogy
a drogové závislosti**MUDr. Viktor Mravčík**Vedoucí Národního monitorovacího střediska
pro drogy a drogové závislosti**Oponent/****MUDr. Vratislav Řehák**Hepatologická poradna, Nuselská poliklinika,
Praha

© Úřad vlády České republiky, 2004

1. vydání

ISBN 80-86734-16-1

1.	ÚVOD	5
2.	PRAVIDLA MONITOROVÁNÍ INFEKČÍ V NÍZKOPRAHOVÝCH ZAŘÍZENÍCH	7
2/1	PRÁVNÍ A ADMINISTRATIVNÍ RÁMEC TESTOVÁNÍ INFEKČÍ V NÍZKOPRAHOVÝCH ZAŘÍZENÍCH	7
2/2	TESTY	8
2/3	PRACOVNÍK PROVÁDĚJÍCÍ TESTY	9
3.	TESTOVÁNÍ	11
3/1	JAK MOTIVOVAT KLIENTA K TESTOVÁNÍ?	11
3/2	PŘEDTESTOVÉ PORADENSTVÍ	12
3/3	POTESTOVÉ PORADENSTVÍ	13
4.	PŘÍLOHY	17
4/1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY VYBRANÝCH INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ	17
4/2	OČKOVÁNÍ	17
4/3	KONTAKTY	18

1. Úvod

V dnešní době již není nezbytné vést diskuse o tom, zda uživatelům drog v co nejrozsáhlejší míře nabízet testování na infekční nemoci (HIV, hepatitidy, syfilis apod.) či nikoli. Jednoznačně ano, z hlediska možného šíření nákazy se jedná o velmi ohroženou skupinu, rizikovým faktorem je injekční užívání drog, ale i životní styl často spojený s promiskuitou a prostitucí. Včasné vyhledávání infikovaných osob a cílená modifikace jejich rizikového chování je však mimořádně významné i z hlediska ochrany běžné (nerizikové) populace.

Proč nabízet testování právě v nízkoprahových zařízeních? Hlavním důvodem je to, že nízkoprahové zařízení je ve velkém množství případů první odbornou institucí, se kterou uživatel drog přichází do styku a může být stejně tak první institucí, která ho o možnosti testování informuje a dokonce provedení testu může přímo nabídnout. K prevenci šíření infekčních onemocnění nepatří pouhé předávání informací, i když jeho význam je nepopiratelný, ale i samotné provádění testů, na základě jejichž

výsledků je pak možné specifikovat další péči o klienta.

I přes velký význam provádění testů v rámci služeb nízkoprahových programů nelze předpokládat, že se tak stane automaticky v každém takovémto zařízení. Je nezbytné respektovat minimální podmínky, za kterých lze tuto službu nabízet a poskytovat.

Brožura je určena pro nízkoprahová kontaktní centra, která nabízí nebo chtějí nabízet klientům testování na HIV a virové hepatitidy. Obsahuje soubor základních podmínek, které zařízení musí splnit před tím, než tuto službu začne realizovat, soubor dovedností pracovníků, kteří tuto službu provádějí a v neposlední řadě i doporučení, jak pracovat s klientem před a po provedení testu, jakou mu nabídnout další pomoc a péči.

Cílem není podat odborné a vyčerpávající informace o HIV/AIDS a infekčních hepatitidách, součástí publikace je ale seznam literatury, kde tyto informace najdete.

2. Pravidla monitorování infekcí v nízkoprahových zařízeních

2/1 Právní a administrativní rámec testování infekcí v nízkoprahových zařízeních

Testování na HIV a hepatitidy v nízkoprahových centrech je součástí služeb dle Standardů odborné způsobilosti¹. Na základě těchto standardů by každé zařízení mělo mít písemně definované postupy v oblasti monitorování HIV a virových hepatitid stejně jako v oblasti úklidu, dezinfekce a obecné prevence infekčních onemocnění podle požadavků hygienické služby.

Stanovení podmínek a zásad provádění testů na infekční onemocnění v nízkoprahových zařízeních pro uživatele drog by mělo brát v úvahu statut nízkoprahového zařízení, druh prováděných testů a konkrétní hygienické, provozní a personální podmínky v daném zařízení.

Jako minimální standard lze definovat tyto podmínky:

- zařízení má vhodné prostory pro provádění odběrů a poradenství
- zařízení má zpracovanou vnitřní směrnici (manuál) pro provádění testování, úklidu, dekontaminace odběrového materiálu a dezinfekce, personál je se směrnicí seznámen

- je zajištěna možnost potvrzení reaktivního (pozitivně reagujícího) testu ze slin nebo kapilární krve testem z žilní krve (séra) ve standardní laboratoři
- u osob s reaktivním výsledkem testu je zajištěn odběr žilní krve pro provedení konfirmačního (potvrzujícího) testu (v případě HIV pozitivity v NRL pro AIDS)
- je zajištěna následná lékařská péče o klienty s prokázanou infekcí (v případě HIV je zprostředkován kontakt s příslušným AIDS centrem)
- je vedena řádná evidence v kartě klienta²
- zařízení podává dvakrát ročně hlášení o počtu provedených vyšetření HIV protilátek a další údaje na formuláři Hlášení *NRL AIDS, SZÚ* (tak, jak mají tuto povinnost zákonně dány všechny laboratoře vyšetřující HIV)
- všichni pracovníci, kteří přicházejí do styku s výsledky a osobními daty klientů, jsou vázáni mlčenlivostí v intencích lékařského tajemství
- pokud se jedná o zařízení, které má statut zdravotnického zařízení, musí být provozní řád ordinace schválen orgány ochrany veřejného zdraví (viz tabulka 5: Krajské hygienické stanice)
- pokud se jedná o zařízení, které nemá statut zdravotnického zařízení jsou odběry

Zákonné předpisy, které upravují podmínky provádění diagnostických či léčebných výkonů

- Zákon 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška 440/2000 Sb., kterou se stanovují hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a upravují podmínky provádění zákroků, při nichž je porušována integrita kůže.
- Metodické opatření Ministerstva zdravotnictví (MZ) Prevence virových hepatitid, Věstník MZ ČR, částka 12/2000
- Metodické opatření MZ Řešení problematiky infekce HIV/AIDS, Věstník MZ ČR, částka 8/2003

¹ Standardy odborné způsobilosti, verze 7 – 2. revize, Kalina a kol.

² Minimální sada otázek při testech na infekce u uživatelů drog je dostupná na webu NMS www.drogy-info.cz. Ve spolupráci NMS a NRL pro AIDS byla tato sada sjednocena a je nyní vyžadována NRL pro AIDS i při provádění testů na HIV protilátky ze slin.

prováděny kontraktovaným zdravotnickým zařízením; v opačném případě provádí zařízení pouze testy ze slin nebo kapilární krve

- pracovníci provádějící testování jsou řádně proškoleni ve způsobu provedení testů, jejich interpretaci, poradenství před a po testu

Každé zařízení, které chce nabízet testování na infekční onemocnění by mělo zajistit podmínky i pro provádění anonymních vyšetření. Pokud běžně neviduje klienty pod anonymními kódy, mělo by pro testování zavést specifickou formu dokumentace.

Další podmínkou je zajištění nejen samotného provedení testu, ale i před a po testování poradenství, které je nezbytnou součástí provádění testů. Je tedy potřeba zajistit na jedné straně vhodný prostor, kde toto poradenství bude probíhat, na straně druhé pak vyškolený personál, který ho bude provádět.

2/2 Testy

Jaké testy vybrat pro potřeby kontaktních center? Všechny testy na HIV a virové hepatitidy používané v České republice by měly být řádně registrovány MZ ČR a posouzeny Národní referenční laboratoří (NRL). Týká se to i jednoduchých/rychlých testů z kapilární krve, které jsou pro potřeby nízkoprahových zařízení vhodné, protože k jejich používání není třeba

laboratorní průpravy a výsledek těchto testů je k dispozici bezprostředně po provedení testu. Aktuální seznam posouzených a v českých podmínkách vyhovujících rychlých testů je uveden v následující tabulce.

Tyto rychlé testy jsou vhodné pouze pro rychlá terénní vyšetření, při kterých nelze použít standardních laboratorních metod. Umožňují detekci středních a silných koncentrací antigenů nebo protilátek v krvi nebo séru, ale nízké koncentrace nemusí být vždy zachyceny. Je třeba mít na zřeteli, že negativní výsledek nemá spolehlivost stejného výsledku získaného standardní laboratorní metodou. Jsou vhodné pro monitorování infekcí v těžce přístupných populačních skupinách, při podezření na infekci je třeba nález ověřit.

V současné době není na českém trhu dostupný rychlý test na VHB protilátky, testy prokazující HBsAg jsou vhodné u podezření na akutně či chronicky probíhající infekci, neprokazují VHB infekci prodělanou v minulosti.

Pro potřeby nízkoprahových center je také vhodné používání testů ze slin, při odebírání vzorku není narušována integrita kůže. Slinné testy na HIV je možno provádět pouze ve spolupráci s Národní referenční laboratoří pro AIDS (Státní zdravotní ústav, Praha)³, která po dohodě a zaškolení pracovníků dodává

Tabulka 1: Rychlé testy z kapilární krve na HIV, virovou hepatitidu (VH) typu B a C posouzené NRL pro AIDS a NRL pro virové hepatitidy na SZÚ Praha

Infekce	Název testu	Výrobce	Distributor
HIV	DETERMINE HIV-1/2*	Abbott Laboratories	Abbott Laboratories, s.r.o.
	HemaoStrip HIV-1/2	CHEMBIO Diagnostic System	Elisabeth Pharmacon, s.r.o.
VHB	ABBOTT DETERMINE HBsAg	Dainabot Co. Ltd	Abbott Laboratories, s.r.o.
	ADVANCED QUALITY ONE STEP HBsAg TEST	INTEC PRODUCTS, INC.	NYBRO, s.r.o.
VHC	Instant-View™ Hepatitis C Virus Whole Blood Test (Cassette)	Alfa Scientific Designs, Inc., USA	Elisabeth Pharmacon, s.r.o.

Pozn: * V NRL AIDS byl testován pouze test stanovující HIV protilátky v séru, plazmě a plné krvi získané venepunkcí (nikoliv v kapilární krvi).

³ Během přípravy této publikace k tisku (leden 2004) bylo vyšetřování HIV protilátek ze slin v Národní referenční laboratoří pozastaveno z důvodů přerušení dodávky reagentů od výrobce.

i odběrové soupravy. Výsledky jsou doručeny zpět do 1 až 2 týdnů. Slinné testy na virové hepatitidy nejsou v České republice v současné době dostupné.

2/3 Pracovník provádějící testy

Podmínky pro provádění testů na straně zařízení byly definovány. Mezi podmínky neoddělitelně patří i minimální dovednosti pracovníků, kteří testy a s nimi spojené poradenské intervence provádějí.

Jaké jsou nezbytné dovednosti pracovníka?

■ Vzhledem k charakteru většiny testů, které jsou využívány v nízkoprahových zařízeních – slinné testy nebo testy z kapilární krve – není potřeba k jejich odběru zdravotnický personál. Musíte být vyškoleni v přesném a správném postupu odběru vzorku a odečítání výsledků testu. Návod k použití s přesným postupem odběru by měl být součástí testů.

■ Musíte mít maximum informací o HIV a virových hepatitidách, zejména o způsobech přenosu, projevech onemocnění (akutní HIV infekce), možnostech diagnostiky a léčby apod. Musíte být připraveni na otázky, které vám klient k tomuto tématu může položit.

■ Musíte být schopni přijmout fakt, že někteří klienti jsou infikováni virem HIV nebo hepatitidy. Položte si otázky – Co si o těchto klientech myslím? Bojím se jich? Vadí mi, že jejich chování

mohlo ohrozit druhé? Mohu s nimi i za těchto podmínek pracovat? Mluvte o těchto tématech s kolegy, ujasněte si odpovědi na tyto otázky, formulujte si své postoje, vyzkoušejte si sdělování různých výsledků testů. Pro některé z vás může být toto téma obtížné.

■ Nesmí vám chybět dovednosti nezbytné pro poradenskou práci jako je schopnost naslouchání, povzbuzování klienta k vyjádření názorů a pocitů, empatie, akceptace klienta, znalost metod motivačního tréninku, schopnost formulovat společně s klientem plán spolupráce apod. Je výhodné, pokud již máte praxi v poskytování poradenských intervencí.

■ V neposlední řadě musíte mít schopnost hovořit s klienty o intimních tématech. Podle zkušeností nám nedělá potíže hovořit s klienty o injekční aplikaci, ale pokud chceme zmapovat skutečně veškeré rizikové situace, musíme umět s klientem hovořit i o sexuálním chování, různých sexuálních praktikách, prostituci apod. Pokud vám to dělá potíže, zkuste nejprve mluvit s kolegy o tom, jak to zvládají oni, vědomě pak vnášejte tato témata do rozhovorů s klienty, je pravděpodobné, že se v této dovednosti postupem času zdokonalíte.

■ Doporučené minimální vzdělání pracovníka: SŠ (zdravotnické, pedagogické, pomáhající profese), kurz krizové intervence, kurz první pomoci, 6 měsíců praxe s uživateli drog.

3. Testování

3/1 Jak motivovat klienta k testování?

Jsou klienti, kteří vaše zařízení osloví již s jasnou zakázkou nechat se otestovat. Co ale s těmi ostatními? Jak podpořit jejich motivaci?

V první řadě je výhodné, pokud testování prezentujete jako běžnou a standardní nabídku vašich služeb. Stejně tak jako třeba výměnný program se i testování postupem času může dostat do povědomí vašich klientů jako něco samozřejmého.

Na počátku rozhodování nechat se testovat pravděpodobně stojí obavy. Obavy z toho, že díky rizikovému chování v minulosti nebo současnosti mohlo dojít k infekci virem HIV, virovou hepatitidou nebo jinou infekční nemocí. Zkušenost je taková, že čím větší je pravděpodobnost, že se klient skutečně v nějaké rizikové situaci infikoval, tím častěji se stává, že testy vůbec nevyhledá nebo je odmítne. V počáteční fázi spolupráce je pro klienty přijatelnější stav „raději nic nevědět“ než „vědět a učit se s tím vyrovnat, případně hledat řešení“.

Pokud chceme, aby klient skutečně dospěl k rozhodnutí nechat se testovat, musíme mu v první řadě poskytnout takové intervence, které mu umožní vyrovnat se se stresem spojeným s prováděním testů a zároveň jej ubezpečit o další podpoře a pomoci v případě pozitivního testu.

O jaké intervence se jedná?

■ Poskytněte klientovi veškeré informace o infekci, možnostech nákazy, příznacích onemocnění, inkubační době apod. Poskytujte informace tak, aby byly pro klienta srozumitelné, není potřeba používat příliš medicínských termínů.

■ Pokuste se společně s klientem reálně zhodnotit riziko přenosu. Proberte nejprve posledních několik měsíců, definujte chování, které lze označit za rizikové – soustřeďte se na

injekční aplikaci a sdílené injekční náčíní, ale i sdílené pomůcky určené k aplikaci drogy, nechráněné sexuální praktiky, promiskuita, prostitute. Pokud se ukáže, že posledních několik měsíců k ničemu takovému nedošlo, zkuste se společně s klientem vrátit ještě více do minulosti, případně probrat z hlediska rizikového chování celou drogovou kariéru. Jasně a jednoznačně pojmenujte situace, ve kterých k přenosu infekce mohlo dojít, vyhněte se z vaší strany chování „chození kolem horké kaše“ a nejasného připouštění, že se možná nakazit mohl, ale ...

■ Vysvětlete klientovi okolnosti testování, jak se test ve vašem zařízení provádí, jaká je jeho spolehlivost, jak dlouho musí čekat na výsledky, o čem výsledky testu vypovídají. Počítejte s tím, že klient má množství mylných představ o tom, jak testy probíhají.

Časté mýty klientů:

■ Injekční náčíní jsem sdílel/a vždy jen se svým partnerem (kamarádem...), ten je zdravý a nikdy by mě neohrozil. *Zkušenost je bohužel taková, že i milující partner si nemusí být vždy jistý svým zdravím a občas se chová rizikově i s jinou osobou.*

■ Sice jsem se kdysi v minulosti choval rizikově, ale nejsem nakažený, nemám a neměl jsem žádné příznaky. *Stále se setkáváme s klienty, kteří jsou přesvědčeni, že virová hepatitida se projevuje jasnými příznaky, jako je třeba zežloutnutí kůže, nemoc však může probíhat zcela bez příznaků.*

■ Určitě jsem se nakazil, nemá smysl se dál nějak chránit, stejně už je pozdě. *Potkáváme se také s klienty, kteří jsou přesvědčeni, že se infikovali, přijde jim nesmyslné se dál chránit. Často odmítají nechat si udělat testy. Ne každá riziková situace musí vést k nákaze, není potřeba se pak chovat zbytečně sebedestruktivně. Pokud naopak k infekci došlo, je jednak trestné nákazu dále šířit a navíc včasné zahájení léčby může mít vliv na další průběh onemocnění.*

■ *Případnou prokázanou infekci považují za fatální s perspektivou blízké smrti, z čehož vyplývá rezignace na jakoukoliv vlastní aktivitu. Průběh doposud asymptomatické HIV infekce je v případě použití moderní léčby v naprosté většině případů relativně pomalý (10 a více let), u virových hepatitid se závažné pozdní následky chronické infekce dostávají v řádu několika desítek let. Při kvalitní spolupráci a změně chování je životní perspektiva těchto klientů velmi dobrá.*

3/2 Předtestové poradenství

Tímto termínem označujeme poradenskou intervenci předcházející samotnému odebrání vzorku a provedení testu. Považujte předtestové poradenství za nedílnou součást testování. Je jednoznačně výhodné, když předtestové poradenství i odběr a provedení testu provádí jedna osoba (což je u slinných testů a testů z kapilární krve možné).

Hlavní témata předtestového poradenství:

■ *Klientova osobní anamnéza a riziko expozice viru v současnosti a minulosti. Zhodnoťte rizika možné nákazy, mapujte sexuální chování, používání kondomů, okolnosti injekčního užívání drog, rizikové invazivní zásahy jako tetování, piercing apod.*

■ *Klientova obeznamenost s infekcí. Mapujte společně s klientem, jaké množství a jak reálně má informace o onemocněních, možnostech nákazy, o testech apod.*

■ *Schopnost klienta vyrovnat se s krizí. Již v rámci předtestového poradenství mluvíte s klientem o možnosti pozitivního výsledku, ptejte se ho, zda uvažoval o tomto výsledku. Má představu jak na pozitivní výsledek bude*

reagovat? Je v jeho okolí někdo, kdo mu v tomto případě poskytne podporu?

■ *Postup při odběru testu. Podrobně klientovi sdělte, jaké vzorky budete odebrat, jakým způsobem, vysvětlíte jednoduše na jakém principu test funguje. Zásadní je informace, jak dlouho bude čekat na výsledky. V nízkoprahovém zařízení je nejvýhodnější používání rychlých testů, při odběru testu máme záruku, že klientovi budeme moci sdělit výsledek. V případě, že si klient musí pro výsledek přijít v jiný den, je vhodné se s ním dohodnout na co nejpřesnějším termínu. Pravděpodobnost, že si pro výsledek testu přijde zvyšuje i fakt, že ho ujistíte, že mu ho budete předávat vy, můžete tak využít již navázaný kontakt v průběhu předtestového poradenství. Musíte znát spolehlivost vámi prováděného testu, jaká je pravděpodobnost falešné positivity či negativity, možnost nejasného výsledku. Přesně informujte klienta, jaký je běžný postup při pozitivním nebo nejasném výsledku testu. Upozorněte klienta na latentní období (doba mezi nákazou a možností zjištění protilátek - sérologické okno), což je období, kdy test není schopen virus či jeho protilátky prokázat, přestože je organismus infikován. Proto v případě rizikového chování v nedávné době je nutné test opakovat.*

Vedte s klientem dialog, je to účinnější, než když vy jste v roli experta a vedete monolog. Na jedné straně klientovi poskytněte informace, na straně druhé se ho ptejte na jeho zkušenosti s rizikovými situacemi, na běžné způsoby chování, mapujete tím možný vznik nákazy. Společně s klientem pak hledejte možnosti, jak se do budoucna rizikovým situacím vyhnout. Během rozhovoru pokládejte kontrolní otázky,

Základní cíle předtestového poradenství:

- poskytnutí srozumitelných informací o infekci, možnostech nákazy, příznacích onemocnění, inkubační době
- poskytnutí informací o testu, o možných výsledcích testu; přesvědčte se, že klient rozumí termínu negativní a pozitivní (reaktivní) výsledek testu, věnujte se i možnostem nejasný výsledek, falešná negativita (sérologické okno)
- získání relevantních informací o klientovi (základní údaje, případné rizikové chování klienta)
- prevence přenosu infekce
- podpora změn rizikového chování

Před provedením testu ještě jednou zopakujte postup jeho provádění. Zajistěte, aby mohlo proběhnout potestové poradenství. V případě, že se nejedná o rychlý orientační test, mějte na paměti, že klient se možná pro výsledky testu nedostaví. Poskytněte mu v rámci předtestového poradenství všechny důležité informace, zároveň od něj zjistěte informace podstatné pro vás (např. údaje, které chcete evidovat: míra rizikového chování, identifikační kód, užívaná droga). Pokud děláte o testování nějaký zápis (dokumentace klienta, samostatná dokumentace o prováděných testech) dělejte ho po předtestovém poradenství a provedení testu, pro případ, že k potestovému poradenství nedojde.

ujistěte se, že klient porozuměl poskytnutým informacím správně.

3/3 Potestové poradenství

Jak již bylo řečeno výše, ideální je při potestovém poradenství využít již navázaného kontaktu s klientem, ke kterému došlo v průběhu předtestového poradenství. Je nejvýhodnější, pokud celým procesem testování provází klienta stejný pracovník.

Co dělat v případě negativního výsledku?

Velká část klientů zažívá pocit úlevy a euforie, v tomto stavu mohou mít tendenci opomenout některé důležité okolnosti.

Zopakujte nutnost opakování testu v případě, kdy k možné nákaze mohlo dojít v natolik krátkém období před prováděním testu, že ten není schopen virus či protilátky prokázat.

Společně s klientem shrňte základní zásady prevence další možné nákazy, seznamte ho s možností očkování, pokud je to možné zprostředkujte jej. Snažte se podpořit pozitivní změnu chování u klienta, využívejte metod motivačního tréninku. Vyvedte klienta z případné jistoty, že přes pokračující rizikové chování musí být výsledek testu i příště negativní.

Co dělat v případě nejasného výsledku?

Sdělení nejasného výsledku může u klienta vyvolat napětí vedoucí případně až k akutním psychickým potížím. Jak již bylo uvedeno výše, můžete tomu předejít tak, že klienta v průběhu předtestového poradenství jasně informujete o tom, že k této situaci může dojít a že to zdaleka neznamena pouze jen možnost pozitivního výsledku testu. Pokud klient nedostane tuto informaci ještě před provedením testu, může získat dojem, že test je skutečně pozitivní a vy tím, že ho posíláte na další test, pouze oddalujete sdělení výsledku.

Vždy zajistěte klientovi provedení dalšího konfirmačního⁴ testu, ať již ve vašem zařízení nebo test z žilní krve v konkrétním zdravotnickém zařízení. Rozhodně nestačí klientovi sdělit, „testy dělají tam a tam a někdy si tam zajdi“. Domluvte mu termín, případně ho doprovodte, pokud to stav klienta vyžaduje. Termín dalšího testu by měl být co nejčasnější.

I v této fázi je nezbytné klienta motivovat k pozitivní změně chování, k vyhýbání se rizikovým situacím. Domluvte si s ním další kontakt, pomůže mu to lépe zvládnout čekání na výsledky dalších testů.

Cíle potestového poradenství:

- sdělení výsledku a jeho interpretace
- poskytnutí informace a podpory; informujte klienta o dalším postupu, snažte se ho podpořit v další aktivitě
- motivace klienta k opakování testu; snažte se motivovat klienta k dalšímu testu v případě, že k rizikovému chování došlo v krátké době před testováním, hrozí tedy období latence, kdy test nebude schopen virus prokázat
- povzbuzení k méně rizikovému chování
- v případě nutnosti předání klienta do další odborné péče

⁴ Konfirmační test – test který potvrdí nebo vyloučí infekci.

Co dělat v případě pozitivního výsledku?

První otázkou, kterou by se každý z vás měl zabývat je to, zda se cítíte natolik zdatní v poskytování poradenských intervencí a péči o klienty v krizových situacích, že zvládnete klientovi nejen sdělit pozitivní výsledek testu, ale poskytnout mu i další nezbytnou pomoc a podporu.

V každém případě musíte zajistit, aby se klient dozvěděl výsledek testu hned, jak je to možné, sdělení by se nemělo z jakéhokoli důvodu odkládat.

V první řadě jasně vysvětlíte klientovi, co znamená pozitivní výsledek testu, např. to, že v případě HIV mu sdělíte, že se ještě nejedná o onemocnění AIDS, že na základě pozitivního výsledku nejsme obvykle schopni říci, jak dlouho infekci má apod.

Budte připraveni věnovat klientovi dostatek času, péče, podpory a pomoci. Připomeňte si zásady provádění krizové intervence. Připravte se na celou škálu možných klientových reakcí, může se jednat například o:

■ Šok projevující se opět celou škálou reakcí, jako je např. strnulost, citová labilita, zoufalství, stažení se do ústraní apod.

■ Odmítnutí – klient vám nevěří, tvrdí, že jste test provedli špatně, zaměnili jste ho apod. Takovýto klient může mít tendenci nechat si dělat test opakovaně v jiné instituci.

■ Vztek – zaměřený na vás (může dojít i k obvinění, že se klient nakazil ve vašem zařízení během testování), na sebe samotného, na osobu, která mohla být zdrojem nákazy.

■ Sebevražedné jednání – klient začne sdělovat, že nyní již nic nemá smysl, že nechce být nikomu na obtíž apod. Mějte na paměti, že sebevražedné jednání hrozí i tehdy, kdy o něm klient nemluví.

■ Strach, úzkost – ze smrti, z průběhu onemocnění, z odmítnutí okolím apod.

Průběh klientovy reakce může být následující:

■ Nejprve překvapení, šok, možná je celá škála reakcí, jak je uvedeno výše. V každém případě se

pokuste porozumět pocitům klienta, nezlehčujte jeho krizi a prožívání, nevymlouvejte mu jeho pocity. Pokuste se s klientem navázat dobrý kontakt.

■ Ústup – někteří klienti mohou mít tendenci odejít, nechtít už nic slyšet, pokuste se kontakt i v těchto případech s klientem udržet.

■ Přijetí informace – k tomu může dojít ve chvíli, kdy se zaktivují klientovy vlastní adaptační mechanismy jako výsledek kvalitní poradenské a krizové intervence. Nečekejte ale v žádném případě konečné vyřešení, je pravděpodobné, že se klientovy krize budou opakovat.

Co by měl v této situaci dělat pracovník?

■ Zaměřte se na tady a teď, ptejte se a snažte se porozumět aktuálním klientovým pocitům a úzkostem. V této chvíli nemá smysl zkoumat minulost, chování, kdy došlo k nákaze, mohlo by to být spíše kontraproduktivní a vést k tomu, že s vámi klient nebude chtít dále komunikovat.

■ Začněte společně s klientem pracovat na jednom problému – klient se může cítit zahlcený, najednou neví, co by měl řešit dříve. Společně s ním tyto problémy definujte a vyberte ten nejdůležitější, hledejte možnosti jeho řešení.

■ Dohodněte se na dalším postupu řešení.

V první řadě je potřeba zajistit klientovi lékařskou péči, nestačí předat kontakt, je třeba domluvit termín návštěvy v co nejbližším možném termínu a pokud to stav klienta vyžaduje, doprovodit ho. Musíte zjistit, do jaké míry ve zdravotnickém zařízení nabízejí také poradenské a podpůrné služby (samozřejmě mimo těch medicínských). Pokud tomu tak není, hledejte tuto péči pro klienta jinde nebo ji nabídněte ve vašem zařízení – to ale záleží na tom, zda na to máte kapacity a potřebné dovednosti. Musíte ale počítat s tím, že klient bude i nadále do vašeho zařízení docházet; zdaleka ne všichni přestanou užívat drogy na základě toho, že se dozvěděli o svém onemocnění. Je ale jednoznačně výhodné této situace využít, domluvit si s klientem další spolupráci, pracovat na jeho motivaci ke změně rizikového chování, k abstinenci, vhodné léčbě apod.

■ Společně s klientem mapujte, zda má ve svém okolí někoho, kdo ho podpoří a pomůže mu zvládnout případné další krize.

■ Pokud to stav klienta již umožňuje, hovořte s ním velmi podrobně o tom, jestli mohl někoho

nakazit, zda není potřeba tyto osoby pozvat na testy. Upozorněte ho na nutnost takového chování, kterým nikoho dalšího neohrozí. Zvažte možnost nabídnutí konzultace pro členy rodiny nebo partnera.

Tabulka 2: Aktivity prováděné v rámci potestového poradenství

Infekce	Negativní výsledek testu	Nejasný výsledek testu	Pozitivní výsledek testu
1	Sdělení výsledku a jeho interpretace		
2	Motivace klienta k opakování testu	Provedení dalšího testu příp. jeho zprostředkování	Poskytnutí informace a podpory (včetně domluvy na dalším postupu)
3	Poskytnutí informace	Poskytnutí podpory	Zajištění konfirmačního testu
4	Povzbuzení k méně rizikovému chování	Povzbuzení k méně rizikovému chování	Zajištění další péče (lékařské, podpůrné) Povzbuzení k méně rizikovému chování a k léčbě

4. Přílohy

4/1 Základní charakteristiky vybraných infekčních onemocnění

AIDS

Nákaza virem HIV vede k postupnému selhání imunity. Po 2–4 týdnech po naze virem HIV se u cca 50 % infikovaných projeví příznaky podobné chřipce, doprovázené někdy i teplotami, zvětšením uzlin a vyrážkou (na hrudníku, zádech, v dutině ústní). Poté co tato primární (akutní) HIV infekce odezní, přichází různě dlouhé období latence (obvykle v řádu několika let), kdy infikovaný nemívá jakékoliv potíže a které trvá do přechodu onemocnění do stadia plně rozvinutého AIDS.

Virové hepatitidy

Virové hepatitidy jsou velmi nakažlivá onemocnění způsobená hepatotropními (napadajícími játra) viry A,B,C,D, E. U nás se běžně vyskytují především hepatitidy A,B,C; jednotlivé typy hepatitid se liší např. způsobem přenosu, délkou inkubační doby nebo možností přechodu do chronického onemocnění, podrobněji tabulka 3. Příznaky onemocnění jsou v úvodu podobné příznakům chřipky – malátnost, bolesti, kloubů a svalů; nemoc může probíhat i zcela bezpříznakově.

Syfilis

Akutní a chronické onemocnění, které se 2–4 týdny po infekci projeví tvrdým nebolestivým vředem v místě vstupu infekce do organismu (vnější pohlavní orgány, děložní čípek, prsní bradavky, okolí řiti, rty, jazyk). Pokud se infikovaný neléčí může onemocnění přejít do stadia sekundárního (8–12 týdnů) a terciárního (měsíce – roky), ve kterém dochází k poškození centrálního nervového systému, kardiovaskulárního systému a kostního systému.

4/2 Očkování

Očkování vede ke krátkodobé nebo dlouhodobé ochraně organismu (imunitě) proti danému onemocnění, tato ochrana je způsobena dosažením potřebné hladiny protilátek po jedné či více dávkách očkovací látky v rámci základního očkování příp. přeočkování.

Kromě zdarma prováděného pravidelného očkování dětí do 15 let a očkování, týkající se osob, které jsou při své práci vystaveny zvýšenému nebezpečí nákazy existuje možnost individuálního placeného očkování prováděného na žádost klienta.

Očkování provádí převážně praktičtí lékaři, v pří-

Tabulka 3: Přehled některých infekčních onemocnění

Onemocnění	Inkubační doba	Přechod do chronicity	Hlavní způsoby přenosu			
			Krví	Nechráněným pohlavním stykem	Špinavými rukama	Z matky na plod
HIV/AIDS	21–90 dnů		Ano	Ano	Ne	Ano
Hepatitida A	15–50 dnů	0	Možný	Možný	Ano	Ne
Hepatitida B	30–180 dnů	< 5 %*	Ano	Ano	Ne	Ano
Hepatitida C	15–160 dnů	60 - 80 %	Ano	Ano	Ne	Ano
Syfilis	10–90 dní	10 - 25 %**	Ano	Ano	Ne	Ano

* U adolescentů a dospělých

** U neléčených případů

Tabulka 4: Očkování vybraných infekčních onemocnění

Infekce	Kdo je očkován	Počet dávek	Čas	Doba trvání získané imunity
HIV/AIDS	Neexistuje účinná očkovací látka			
Hepatitida A	Na žádost (cca 1300 Kč)	2 nebo 3 dávky	Dle doporučeného schématu	Více než 10 let
Hepatitida B	Všechny děti*	3 dávky	1. rok věku, 12. rok věku	
	Na žádost (cca 900 Kč)	3 dávky	Dle doporučeného schématu	
Hepatitida C	Neexistuje účinná očkovací látka			
Syfilis	Neexistuje účinná očkovací látka			

* plošné očkování proti hepatitidě B probíhá v ČR od července 2001 u novorozenců a 12 letých dětí

padě očkování na vlastní žádost je také možnost obrátit se na pracovníky hygienické služby.

4/3 Kontakty

Důležitá telefonní čísla

Bezplatná linka pomoc AIDS: 800 1 44444

Národní referenční laboratoř pro AIDS:

267 082 262

Národní referenční laboratoř pro virové hepatitidy: 267 082 466

Hepatologická poradna, Nuselská poliklinika, Praha: 234 091 142

Česká společnost AIDS pomoc (nezisková organizace poskytující služby HIV pozitivním a nemocným AIDS): 224 814 284

K-centrum SANANIM (nezisková organizace poskytující služby uživatelům drog):

283 872 186

Rozkoš bez rizika (nezisková organizace poskytující služby prostituujícím se osobám, především ženám): 224 234 453, 602 118 181

Šance (nezisková organizace poskytující služby prostituujícím se osobám, především mužům): 222 211 797, 602 229 395

Informace na webu

Národní monitorovací středisko pro drogy

a drogové závislosti: www.drogy-info.cz

Ministerstvo zdravotnictví: www.mzcr.cz

Státní zdravotní ústav: www.szu.cz

Národní program boje proti AIDS:

www.aids-hiv.cz

Hepatologická poradna: Nuselská poliklinika

www.hepatitis.cz

Informace o očkování: www.vakciny.net

Tabulka 5: Krajské hygienické stanice

KHS	Adresa	Ředitel
HS hl. m. Prahy	Rytířská 12, 110 01 Praha 1	MUDr. Vladimír Polanecký
Středočeského kraje	Dittrichova 329/17, 128 01 Praha 2	MUDr. Luděk Bajgar
Jihočeského kraje	L. B. Schneidera 32, 370 71 České Budějovice	MUDr. Zdeněk Velikovský
Plzeňského kraje	Skrétova 15, 303 22 Plzeň	MUDr. Přemysl Tomašuk
Karlovarského kraje	Bezručova 8, 360 21 Karlovy Vary	MUDr. Jitka Landová
Ústeckého kraje	Moskevská 15, 400 01 Ústí nad Labem	MUDr. Josef Trmal, Ph.D.
Libereckého kraje	Husova 64, 463 31 Liberec	MUDr. Vladimír Valenta
Královéhradeckého kraje	Habrmanova 19, 501 01 Hradec Králové	MUDr. Ivan Kučera
Pardubického kraje	Kláštevní 54, 530 02 Pardubice	MUDr. Antonín Vykydal
Kraje Vysočina	Vrchlického 57, 587 25 Jihlava	MUDr. Jan Říha
Jihomoravského kraje	Jeřábkova 4, 602 00 Brno	MUDr. Jan Mareček
Olomouckého kraje	Wolkerova 74/6, 779 11 Olomouc	MUDr. Zdeněk Nakládal
Moravskoslezského kraje	Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava	MUDr. Helena Šebáková
Zlínského kraje	Havlíčkovo nám. 600,760 01 Zlín	MUDr. Olga Gröschlová

Tabulka 6: Zdravotní ústavy

ZÚ se sídlem v	Adresa	Ředitel
Praze	Jasmínová 2905/37, 106 00 Praha 10	MUDr. Jaromír Sobota
Kolíně	pracoviště Kladno, 272 01 ul. Fr. Kloze 2316 pracoviště Kolín, 280 01 U nemocnice 2	MUDr. Miloš Svoboda - ředitel MUDr. Ludmila Vlková - zást.
Č. Budějovicích	L. B. Schneidera 32, 370 71 České Budějovice	Ing. Jan Votava, CSc.
Plzni	Tylova 20, 301 25 Plzeň	RNDr. Karel Maxa
Karlových Varech	Bezručova 8, 360 21 Karlovy Vary	Ing. Pavel Kutil
Ústí n.L.	Moskevská 15, 400 01 Ústí nad Labem	MUDr. Stanislava Richterová
Liberci	U síla 1139, 463 11 Liberec	Ing. Petr Parma
Hradci Králové	Habrmanova 19, 501 01 Hradec Králové	MUDr. Milan Bořek
Pardubicích	Kyjevská 44, 532 03 Pardubice	Ing. Tomáš Hellmuth, CSc.
Jihlavě	Vrchlického 57, 587 25 Jihlava	MUDr. Stanislav Wasserbauer
Brně	Gorkého 6, 602 00 Brno	RNDr. Bohumil Pokorný, CSc.
Olomouci	Wolkerova 74/6, 779 11 Olomouc	RNDr. Daniela Dvorská
Ostravě	Partyzánské nám. 7, 702 00 Ostrava	RNDr. Petr Hapala
Zlíně	Havlíčkovo nám. 600, 760 01 Zlín	MUDr. Dana Šviráková

Tabulka 7: Zdravotní ústavy

Zdravotní ústavy	Adresa a spojení	Linka pomoci AIDS	Poradna HIV/AIDS adresa a spojení	Doba provozu	Anonym. testy bezplatné	Testy placené
Hl. m. Praha	ZÚ Praha Rytířská 12 111 00 Praha 1 tel. 296 336 712 FAX 224 215 261	Není (informace na tel. č. 296 336 712 v út a čt 9:00–12:00)	Rytířská 12 111 00 Praha 1 tel. 296 336 712	Út a čt 9:00–11:00	Ne	550 Kč
Jihočeský kraj	ZÚ České Budějovice Schneiderova 32 370 21 České Budějovice tel. 387 712 911 FAX 386 462 140	386 354 877 po–pá 7:30–15:00	Schneiderova 32 370 21 České Budějovice tel. 387 712 911	Út 8:00–11:00 a 13:00–14:30, pá 8:00–11:00	Ne	450 až 600 Kč
	ZÚ pobočka Český Krumlov Nad nemocnicí 431 381 01 Český Krumlov tel. 380 711 541	Není	Nad nemocnicí 431 381 01 Český Krumlov tel. 380 711 541	Út 14:00–16.30, čt 7:30–9:00	Ne	450 Kč
	ZÚ pobočka Jindřichův Hradec Bezručova 857/II 377 01 Jindřichův Hradec tel. 384 329 211	Není	Bezručova 857/II 377 01 Jindřichův Hradec tel. 384 329 211	St 13:00–15:00, čt 10.30–17:30	Ne	450 Kč
	ZÚ pobočka Písek K. Čapka 2459 397 01 Písek tel. 382 210 105	Není (informace na tel. č. 382 210 105)	K. Čapka 2459 397 01 Písek tel. 382 210 105	Čt 8:00–11:00 a 13:00–15:00	Ne	450 Kč
	ZÚ pobočka Prachatice Nemocniční 204 383 01 Prachatice tel. 388 318 457	Není (informace na tel. č. 388 318 457)	Nemocniční 204 383 01 Prachatice tel. 388 318 457	Čt 13:00–15.00	Ne	450 Kč
	ZÚ pobočka Strakonice Žižkova 505 386 01 Strakonice tel. 383 321 708	Není (informace na tel. č. 383 321 708)	Žižkova 505 386 01 Strakonice tel. 383 321 708	St 7:00–9:00	Ne	450 Kč
	ZÚ pobočka Tábor Palackého 350 390 01 Tábor tel. 381 254 196	Není (informace na tel. č. 381 254 196)	Palackého 350 390 01 Tábor tel. 381 254 196	St 15:00–16:00	Ne	450 Kč
Jiho-moravský kraj	ZÚ Brno Gorkého 6 602 00 Brno tel. 541 217 134 FAX 541 213 548	Není	Gorkého 6 602 00 Brno tel. 541 421 214	Po–pá 7:00–9:00	Ne	300 Kč
Karlovarský kraj	ZÚ Karlovy Vary Bezručova 8, 360 21 Karlovy Vary tel. 353 339 311 FAX 353 339 330	Není	Bezručova 8 360 21 Karlovy Vary Tel. 353 339 362	nepřetržitě	Ne	Ne
	ZÚ pobočka Cheb Hradební 16, 350 02 Cheb tel. 354 418 129 FAX 354 423 205	354 439 050	Hradební 16 350 02 Cheb Tel. 354 439 050	pondělí 3.5 hod.	Ne	100 Kč
	ZÚ pobočka Sokolov Chelčického 1938 356 01 Sokolov tel. 352 323 131 FAX 352 628 208	352 624 020 (záznamník)	Chelčického 1938 356 01 Sokolov Tel. 352 323 131	pondělí čtvrtek 6 hod.	Ne	300 Kč

Zdravotní ústav	Adresa a spojení	Linka pomoci AIDS	Poradna HIV/AIDS adresa a spojení	Doba provozu	Anonym. testy bezplatné	Testy placené
Kraj Vysočina	ZÚ Jihlava Vrchlického 57 587 25 Jihlava tel. 567 574 701 FAX 567 303 071	Není	Vrchlického 57 587 25 Jihlava tel. 567 311 540	pondělí středa pátek 7 hod.	Ano	Ne
	ZÚ pobočka Havlíčkův Brod Rozkošská 2331 580 01 Havlíčkův Brod tel. 569 408 911 FAX 569 408 922	Není (informace na tel. č. 569 427 398)	Rozkošská 2331 580 01 Havl. Brod tel. 569 427 398	středa 2 hod.	Ano	Ne
	ZÚ pobočka Pelhřimov Slovanského bratrství 710 393 01 Pelhřimov tel. 565 355 437 FAX 565 324 728	Není (informace na tel. č. 565 355 437)	Slovanského bratrství 710 393 01 Pelhřimov tel. 565 355 437	středa 8 hod.	Ano	Ne
	ZÚ pobočka Třebíč U Obůrky 953 674 01 Třebíč tel. 568 840 380 FAX 568 541 383	Není	Není			
	ZÚ pobočka Žďár n. Sázavou Hutařova 1 591 01 Žďár n. Sázavou tel. 566 650 811 FAX 566 650 888	Není (informace na tel. č. 566 650 840)	Hutařova 1 591 01 Žďár nad Sázavou tel. 566 650 811	středa 1 hod.	Ano	Ne
Králové-hradecký kraj	ZÚ Hradec Králové Habrmanova 19 501 01 Hradec Králové tel. 495 058 111 FAX 495 522 842	495 058 777 po-pá 7:30-14:00	Habrmanova 19 501 01 Hradec Králové tel. 495 058 111	Po-pá 7:30-14:00	Ano	460,- Kč
	ZÚ pobočka Jičín Bolzanova 292 506 15 Jičín tel. 493 523 558	Není	Bolzanova 292 506 15 Jičín tel. 493 582 315	1x za 2 týdny (2 hod.)	Ne	Ne
	ZÚ pobočka Náchod Dennisovo náměstí. 840 547 01 Náchod tel. 491 428 616	Není	Dennisovo náměstí 840 547 01 Náchod tel. 491 428 616	st 13:00-15:00	Ne	Ne
Liberecký kraj	ZÚ Liberec U síla 1139 463 11 Liberec 30 tel. 482 751 578 FAX 482 751 569	482 511 333 (po-pá 8:00-14:30)	Husova 64 463 11 Liberec tel. 485 253 139	Po-pá 8:00 - 14:30	Ne	100,- Kč
	ZÚ pobočka Česká Lípa Purkyňova 1849 470 06 Česká Lípa tel. 487 820 001 FAX 487 820 037	487 826 888 (po, st 8:00-17:00, ostatní dny 8:00-15:30)	Purkyňova 1849 470 06 Česká Lípa tel. 487 820 001	Po, st 8:00-17:00, ostatní dny 8:00-15:30	Ne	400,- Kč
Moravsko-slezský kraj	ZÚ Ostrava Partyzánské nám. 7 702 00 Ostrava 1 tel. 596 200 126	Není	Partyzánské n. 7 702 00 Ostrava 1 tel. 596 200 126	Po, čt 13:00-15:00	Ne	350,- Kč
	ZÚ pobočka Karviná Těřeškovové 2206 734 01 Karviná tel. 596 397 111 FAX neuveden	596 314 444 (po, st 8:00-17:00, ostatní dny 8:00-14:00)	Těřeškovové 2206 734 01 Karviná tel. 596 397 290	Po, st 8:00-17:00 ostatní dny 8:00-14:00	Ano	350,- Kč

Zdravotní ústavy	Adresa a spojení	Linka pomoci AIDS	Poradna HIV/AIDS adresa a spojení	Doba provozu	Anonym. testy bezplatné	Testy placené
Olomoucký kraj	ZÚ Olomouc Wolkerova 74/6 779 11 Olomouc	Není	Není			
Pardubický kraj	ZÚ Pardubice Kyjevská 44 532 03 Pardubice tel. 466 019 522 FAX 466 019 502	466 019 522 po a st 8:00–15:00	Kyjevská 44 532 03 Pardubice tel. 466 019 522	Po 13:00–14:30	Ano	400 Kč
	ZÚ pobočka Svitavy Pavlova 6 568 02 Svitavy tel. 461 530 547 FAX 461 530 547	Není	Pavlova 6 568 02 Svitavy tel. 461 534 526	St 8:00–11:00	Ne	250 Kč
	ZÚ pobočka Ústí n./Orlicí J. a J. Kovářů 1412 562 06 Ústí n./Orlicí tel. 465 525 375	Není (informace na tel. č. 465 525 375)	Smetanova 1390 562 06 Ústí n. Orlicí tel. 465 524 318	Po 15:00–17:00	Ne	350 Kč
Plzeňský kraj	ZÚ Plzeň Tylova 20 301 25 Plzeň tel. 378 037 701 FAX 378 037 708	377 324 325 (út 14:00–16:00)	Škrétova 15 303 22 Plzeň tel. 377 155 206–207, 377 155 219–220	Po, út 12:30–15:30, stř 7:30 - 9:00	Ano	100 až 350 Kč
	ZÚ Plzeň Tylova 20 301 25 Plzeň tel. 378 037 701 FAX 378 037 708	Není	Hradištská 30 301 25 Plzeň tel. 377 241 148	Út 8:00–10:00	Ne	100 Kč
	ZÚ pobočka Domažlice Školní 111 344 22 Domažlice tel. 379 723 421-2 FAX 378 037 708	Není (informace na tel. č. 379 723 421, 379 723 422)	Školní 111 344 22 Domažlice tel. 379 723 421–2	Po 13:00–13:30	Ano	100 až 350 Kč
	ZÚ pobočka Rokycany Masarykovo nám. 215 337 01 Rokycany tel. 371 723 773 FAX 371 722 051	Není	Masarykovo nám. 215 337 01 Rokycany tel. 371 723 773	Út 8:00–10:00	Ne	100 Kč
	ZÚ pobočka Tachov Václavská 1560 347 01 Tachov tel. 374 732 511 FAX 374 732 525	Není 376 316 614	Václavská 1560 347 01 Tachov tel. 374 732 511	Po, st 7:00–9:00 a 14:00–16:00	Ano	50 Kč
	ZÚ pobočka Klatovy Plzeňská 165 339 56 Klatovy tel. 376 370 625 FAX 376 637 061	(po-pá 7.00–15.30)	Plzeňská 165 339 56 Klatovy tel. 376 370 625	Po 15:30–16:30 st 8:30–9:30	Ne	100 Kč
	ZÚ pobočka Klatovy Plzeňská 165 339 56 Klatovy tel. 376 370 625 FAX 376 637 061	(po-pá 7.00–15.30)	Plzeňská 165 339 56 Klatovy tel. 376 370 625	Po 15:30–16:30 st 8:30–9:30	Ne	100 Kč
Středočeský kraj	ZÚ Kolín U nemocnice 280 02 Kolín 3 tel. 321 739 011 FAX 321 724 103	Není	U nemocnice 280 02 Kolín 3 tel. 321 739 011 tel. 321 739 014	Po 7:00–13:00	Ano	350 Kč
	ZÚ pobočka Kladno Fr. Kloze 2316 272 04 Kladno tel. 312 292 133 FAX 312 292 122	Není	Fr. Kloze 2316 272 04 Kladno tel. 312 292 133	Po-pá 7:30–8:30 st 13:00–15:00	Ano	500 Kč

Zdravotní ústavy	Adresa a spojení	Linka pomoci AIDS	Poradna HIV/AIDS adresa a spojení	Doba provozu	Anonym. testy bezplatné	Testy placené
Středočeský kraj	ZÚ pobočka Praha Dittrichova 16 128 01 Praha 2 tel. 224 914 966 FAX 224 912 180	Národní linka pomoc AIDS 800 144 444, 224 915 564	Dittrichova 16 128 01 Praha 2 tel. 224 914 966	po - pá 9:00-12:00 dle domluvy i jinak	Ano	350 až 1000 Kč
	ZÚ pobočka Příbram U nemocnice 85 261 01 Příbram 1 tel. 318 624 992 FAX 318 624 992	Není	U nemocnice 85 261 01 Příbram 1 tel. 318 624 992	út a čt 7:00-8:00	Ano	Ne
Ústecký kraj	ZÚ Ústí nad Labem Moskevská 15 400 01 Ústí nad Labem tel. 475 212 335 FAX 475 209 115	472 770 270 po, st, pá 8:00-15:00	Na kabátě 229 400 01 Ústí nad Labem tel. 472 770 270	po, st, pá 8:00-15:00	Ano	350 až 1000 Kč
	ZÚ pobočka Chomutov Partyzánská 4 430 01 Chomutov tel. 474 652 060 FAX 474 652 060	474 629 264 474 447 796 po, st 7:00-17:00 út, čt 7:00-15:30 pá 7:00-14:00	Kochova 1185 430 12 Chomutov tel. 474 629 264 a 474 447 796	V rámci celé prac. doby	Ano	200 Kč
	ZÚ pobočka Most J. E. Purkyně 270/5 434 64 Most tel. 476 440 416 FAX 476 440 451	476 440 416 čt 8:00-15:00	J. E. Purkyně 270/5 434 64 Most tel. 476 440 416	čt 8:00-15:00	Ano	350 až 1000 Kč
Zlínský kraj	ZÚ Zlín Havlíčkovo nábřeží 600 760 01 Zlín tel. 577 553 160	577 553 214 po-pá 8:00-15:00	Havlíčkovo nábř. 600 760 01 Zlín tel. 577 553 160 a 577 553 214	po 10:00-13:00, (v příp. potřeby po-pá 8:00-15:00)	Ano	100 Kč plus cenu kterou určí laboratoř
	ZÚ pobočka Kroměříž Havlíčková 792/13 767 01 Kroměříž tel. 573 339 624	573 339 279 (doba provozu neuveдена)	Havlíčková 792/13 767 01 Kroměříž tel. 573 339 279	Po, út, čt 7:00-15:00, st 7:00-16:30 pá 7:00-13:00	Ano	100 Kč plus cenu kterou určí laboratoř
	ZÚ pobočka Uherské Hradiště Stará Tenice 686 01 Uherské Hradiště tel. 572 551 376	572 551 379 út 8:00-12:00 a 13:00-15:00 st, čt 8:00-12:00	Stará Tenice 686 01 Uherské Hradiště tel. 572 551 376	út 8:00-12:00 a 13:00-15:00 st, čt 8:00-12:00	Ano	100 Kč plus cenu kterou určí laboratoř
	ZÚ pobočka Vsetín 4. května 287 755 01 Vsetín tel. 571 411 913	571 411 913 po, st 8:00-17:00, út, čt, pá 7:00-15:00	4. května 287 755 01 Vsetín tel. 571 411 913	po, st 8:00-17:00, út, čt, pá 7:00-15:00	Ano	100 Kč plus cenu kterou určí laboratoř

Seznam klinických center pro HIV pozitivní a nemocné AIDS

AIDS Centrum – FN Bulovka
Budínova 2, Praha 8
tel.: 266 082 629, po–ne 24 hod.

AIDS Centrum NsP- inf. odd.
Boženy Němcové 54, České Budějovice
tel. 387 874 600, po–ne 24 hod.

AIDS Centrum, inf. klinika
FN Plzeň, E. Beneše 13
tel.: 377 402 172, po–ne 24 hod.

AIDS Centrum, inf. odd.
Masarykova nemocnice.
Ústí nad Labem, Na Kabátě 285
tel.: 477 112 633, po–ne 24 hod.

AIDS Centrum, FN, inf. klinika
FN Hradec Králové
Hradec Králové, Sokolská 581
tel: 495 833 773, po–ne 24 hod.

AIDS centrum inf. klinika
Nemocnice Pardubice

Pardubice, Kyjevská 44
AIDS Centrum FN, inf. klinika
Brno, Jihlavská 20
tel.: 532 232 276, po–ne 24 hod.

AIDS Centrum FNsP, inf. klinika
Ostrava-Poruba, ul. 17. listopadu 1790
telefon: 696 983 480, po–ne 24 hod.

Seznam použité a doporučené literatury

Center for Disease Control and Prevention
(2003): *Advancing HIV Prevention: Interim
Technical Guidance for Selected Interventions*,
United States⁵

Göpfertová, D. and Walter, G. (1997) *Očkování*,
Praha: Triton.

Krekulová, L. (1999) *Když už bereš (informace
pro uživatele)*, Praha: Triton.
Notes: příručka pro uživatele drog

Kopřiva, K. (1999) *Lidský vztah jako součást
profese*, Praha: Portál

Národní monitorovací středisko pro drogy
a drogové závislosti (2003): *Zaostřeno na drogy
4/2003 (ročník první)*, Praha: Úřad vlády ČR

Matoušek, O. (2003) *Metody a řízení sociální
práce*, Praha: Portál

Provazník, K., Komárek, L. and Kříž, B. (1996)
Manuál prevence v lékařské praxi, IV. základy

prevence infekčních onemocnění, Praha:
Nakladatelství Fortuna.

Řehák, V. and Krekulová, L. (2002) Virové
hepatitidy u injekčních uživatelů psychoaktivních
látek. *Adiktologie* 2, 41–47.

Staňková, M. a kol. (2002): *Obvyklé projevy
akutní HIV infekce – informační leták*, SZÚ Praha⁶

Světová zdravotnická organizace, Národní program
boje proti AIDS (1995): *Příručka pro poskytování
poradenství u HIV/AIDS*, Praha: Státní zdravotní
ústav

Vodáčková a kol.(2000) *Krizová intervence*, Praha:
Portál

World Health Organization (1998): WEEKLY
EPIDEMIOLOGICAL REKORD No. 42, 73, 321–328

World Health Organization (1998): *Principy
prevence infekce HIV mezi uživateli drog*, Praha:
Ministerstvo zdravotnictví ČR spolu s Kanceláří
WHO v ČR

⁵ český překlad k dispozici na <http://www.drogy-info.cz/article/articleview/952/1/33/>

⁶ k dispozici v SZÚ, na pracovišti manažera Národního programu HIV/AIDS, tel. 267082650, jdclckj@szu.cz

Pavla Dolanská, Blanka Korčíšová a Viktor Mravčík

**Testování infekcí u uživatelů drog
v nízkoprahových zařízeních**

Vydal © Úřad vlády České republiky, 2004

Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti

1. vydání

Redakčně uzavřeno 5.12.2003

Design: Missing-Element

Sazba: Michal KORECKÝ – TAG reklama & propagace

ISBN 80-86734-16-1